

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η απάντηση στο ερώτημα απαιτεί τη συγκριτική ανάγνωση δύο διαφορετικών τύπων ιστορικής πηγής, εικονιζόμενου αντικειμένου (**ΕΙΚΟΝΑ**) και γραπτού παραθέματος (**ΚΕΙΜΕΝΟ**).

3.α. Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αναδείξουν τα χαρακτηριστικά της νέας τακτικής πολέμου (οπλιτικής φάλαγγας):

Από την **ΕΙΚΟΝΑ** οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αναφερθούν στα εξής:

- στην περιγραφή του οπλισμού των πολεμιστών (ασπίδα-δόρυ)
- στον στρατιωτικό σχηματισμό (ο ένας δίπλα στον άλλον-σχηματισμός αδιαπέραστου τείχους)
- στον τρόπο σύγκρουσης με την αντίπαλη παράταξη (σώμα με σώμα)

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ** του Αριστοτέλη οι μαθητές/-τριες αναμένεται να επισημάνουν την αλλαγή στην τακτική πολέμου: από το σώμα των υπέων στην εκ παρατάξεως μάχη των οπλιτών.

- «Μάλιστα το αρχαιότερο πολίτευμα... με την τωρινή ονομασία «πολιτείες».»

3.β. Η αλλαγή στην τακτική του πολέμου (στρατιωτική μεταρρύθμιση) διερευνάται με κοινωνικούς και πολιτικούς όρους.

Από την **ΕΙΚΟΝΑ** οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αναφερθούν στα εξής:

- στη διαμόρφωση της έννοιας της ισότητας
- στην υπεράσπιση της πόλης-διαμόρφωση πολιτικής συνείδησης (το άτομο ως αναπόσπαστο τμήμα του συνόλου- σχέση οπλίτη-πόλεως)

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ** του Αριστοτέλη οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αναδείξουν την έννοια του οπλίτη-πολίτη, της ισότητας και της αύξησης του αριθμού των πολιτών που διεκδικούν πολιτική συμμετοχή εστιάζοντας στα εξής σημεία:

- «[...]κρίνεται σωστό να θεωρούνται πολίτες όσοι φέρουν οπλισμό.»
- «[...]αύξηση των πόλεων και της δύναμης των οπλιτών περισσότεροι μετείχαν στο πολίτευμα.»
- «[...]αποκαλούσαν δημοκρατίες τα πολιτεύματα με την τωρινή ονομασία «πολιτείες».»

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Αρχαϊκή εποχή (750-480 π.Χ.), Τα πολιτεύματα], «[...]Οι νέες κοινωνικές ομάδες... άσκηση της εξουσίας.[...]» μπορούν να αξιοποιηθούν οι εξής αναφορές:

- «[...]οι νέες κοινωνικές ομάδες... διεκδίκησαν μέσα από συγκρούσεις μερίδιο στην εξουσία.[...]»
- «[...]καινούργιο στρατιωτικό σώμα[...]
- «[...]η φάλαγγα των σπλιτών οδήγησε στην ανάπτυξη της ιδέας της ισότητας ακόμη και ως προς την άσκηση της εξουσίας.[...]